155. výročí Karlínské vodárny: historie a zajímavosti unikátní stavby

25.11.2024 - Kryštof Drnek | Pražské vodovody a kanalizace

Ačkoli některé prameny mylně uvádějí jako datum jejího vzniku rok 1856, historické záznamy jednoznačně potvrzují právě rok 1869. Tato technická stavba vznikla jako součást rozsáhlejšího areálu porážky dobytka, který se tehdy nacházel na dnešním Rohanském nábřeží. Areál byl situován na křižovatce Pobřežní a Šaldovy ulice, v těsné blízkosti přístavu, který patřil k tehdy rychle se rozvíjející městské části Karlín.

Jednou z pozoruhodností spojených s Karlínskou vodárnou je způsob, jakým byla financována její výstavba. Veškeré náklady byly hrazeny z tzv. pivního krejcaru – obecního poplatku, který odváděli místní hostinští a prodejci piva. Tato specifická daň ukazuje nejen na význam piva jako zdroje příjmů pro městskou kasu, ale i na tehdejší vynalézavost při hledání způsobů financování veřejných projektů.

Samotná Karlínská vodárna byla technickým dílem své doby. Nacházela se v budově s čp. 242 na Pobřežní třídě. K čerpání vody využívala studnu o průměru čtyři metry, která sahala do hloubky 8,5 metru pod úroveň dlažby. Voda byla čerpána z vltavského ramene, přičemž potrubí vedlo po dně řeky a vyúsťovalo nedaleko špičky Rohanského ostrova.

Vodárenské zařízení bylo tvořeno horizontálním (ležatým) pístovým čerpadlem, které bylo poháněno stojatým trubkovým parním kotlem. Tento strojní systém čerpal vodu do nádrže umístěné na půdě budovy. Vodojem o objemu 60 m³ sloužil jako zásobník užitkové vody, která dále proudila k různým odběrným místům po Karlíně.

Z nádrže na půdě byla voda rozváděna do čtyř veřejných kašen a dvou výtokových stojánků. Kromě toho byla zavedena do většiny větších obytných a komerčních budov v Karlíně. Přestože šlo o nefiltrovanou vodu z Vltavy, vodárna zásadně přispěla ke zlepšení životních podmínek v tehdejším Karlíně a stala se nezbytnou součástí místní infrastruktury.

Rok 1885 přinesl zásadní změnu v zásobování Karlína vodou. Místní obec rozhodla o připojení své vodovodní sítě na vodovod pražský, což znamenalo využití přirozeně filtrované vody z Pražské vodárny v Podolí. Tento projekt realizovala firma Sviták a Zelený, přičemž už během několika měsíců po schválení začala do Karlína proudit voda z nové sítě.

Osud Karlínské vodárny byl zpečetěn během 20. století. V průběhu 30. let byla budova zbourána, a to pravděpodobně kvůli modernizaci a rozvoji městské infrastruktury. Na plánu Prahy z roku 1938 už vodárna není vyznačena, což potvrzuje, že do této doby zanikla.

Přestože dnes už Karlínská vodárna neexistuje, její historie nabízí jedinečný pohled na technický pokrok a inovace v oblasti zásobování vodou během 19. století. Vodárna byla nejen praktickým řešením, ale také dokladem toho, jak obecní správa dokázala zajistit financování i provoz zásadních veřejných projektů.

Dnes je Karlín dynamickou čtvrtí s moderními stavbami a inovativní infrastrukturou. Přesto si zasloužíme vzpomenout na významné milníky jeho historie, mezi něž vznik této vodárny bezpochyby patří. 155 let od jejího otevření nám připomíná, jak důležitou roli hrála ve vývoji města a zlepšení života jeho obyvatel.

https://www.pvk.cz/aktuality/155-vyroci-karlinske-vodarny-historie-a-zajimavosti-unikatni-stavby